

MERGAITĖ SU DEGTUKAIS

ir kitos žiemos istorijos

Hans Christian Andersen

óbuolys.

MERGAITĖ
SU
DEGTUKAIS

ir kitos žiemos istorijos

Hans Christian Andersen

TURINYS

EGLUTĖ / 7

ŠEIVAMEDŽIO MOČIUTĖ / 23

MERGAITĖ SU DEGTUKAIS / 35

SNIEGO SENIS / 41

METŲ ISTORIJA / 49

OLĖ LUKOJĖ / 63

EGLUTÈ

Miške, labai gražioje vietoje, augo maža daili eglutė. Kiti medžiai neužstojo jai saulės, ji turėjo pakankamai erdvės, aplink žaliavo daugybė eglių ir pušų – jos vyresniųjų draugų.

Tačiau eglutė nesijautė laiminga – ji labai norėjo kuo greičiau užaugti. Nedžiugino jos nei saulės šviesa, nei giedras oras. Galiausiai jos nebedžiugino nei kaimo vaikų šūkavimas, šiems atėjus į mišką rinkti žemuogių ir aviečių.

Prisiuogavę pilnus indelius, jie dažnai susėsdavo šalia eglutės ir kalbėdavo: „Kokia graži ši eglutė!“ Tačiau jokie pagyrimai eglutei netiko.

Per metus ji paūgėjo vieną žiedą, per kitus – antrą. Taip auga visos eglės. Iš tų žiedų skaičiaus ir sprendžiama, kiek kuriai eglei metų.

– Kaip norėčiau būti tokia didelė kaip kitos! – gailastingai sakydavo eglutė. – Plačiai išskėščiau šakas ir savo viršūne žvalgyčiausi į visas pasaulio puses! Paukščiai mano šakose sukrautų lizdus, siūbuočiau mažiausio vėjelio pučiama taip gražiai, kaip tie didieji medžiai.

Taigi eglutės nebedžiugino nei saulės spinduliai, nei paukščiai, nei rytą vakarą padangėmis plaukę rausvi debesėliai.

Žiemą, žemę nuklojus baltam sniegui, girioje išdykaudavę kiškiai įsibėgėdavo ir peršokdavo eglutę. Tai ją labai supykdydavo ir įskaudindavo.

Praslinko dar dvi žiemos, ir eglutė jau paaugo tiek, kad kiškiai nebegalėdavo jos peršokti, turėdavo apibėgti. „Kaip norėčiau taip augti, augti ir užaugti didžiulė! Ar pasaulyje gali būti kas maloniau?!“ – galvojo eglutė.

Rudenį į mišką atvažiuodavo vyrai ir nukirsdavo kelis pačius didžiausius medžius. Taip būdavo kiekvienais metais. Eglutė jau buvo nebemaža, ir net drebdavo matydama žemėn virstančius medžius. Vyrai juos taip nugenėdavo ir apkapodavo, jog nebebuvo galima atpažinti. Nugenėtus sukraudavo į vežimus ir išveždavo iš miško.

Kur juos išvežė? Ką jiems darys?

Pavasariį eglutė apie tai paklausė parskridusių kregždžių ir gandrų.

– Gal žinote, kur išvežė tuos medžius? Gal juos kur nors matėte?

Kregždės nieko nežinojo, bet gandras pagalvojęs linktelėjo galvą ir tarė:

– Žinau, kaip galėčiau nežinoti! Grįždamas iš Egipto mačiau daug laivų, prikrautų gražiausių kamienų. Manau, tai tavo draugės, nes eglėmis kvepėjo. Taip, net galiu tau nuo jų linkėjimus perduoti... Na ir sulaukė jos garbės!

– Oi, kada gi pati tokia užaugsiu ir galėsiu plaukti jūra! O iš tiesų, kas yra ta jūra? Kaip ji atrodo, ar graži?

– Na, apie tai reikėtų daug pasakoti, – pasakė gaudras ir nuskrido.

– Džiaukis kiekviena diena, – tarė jai saulės spinduliai, – džiaukis savo vešlumu, savo jaunyste, kuri dabar tave taip kelia į puikybę!

Ir vėjas bučiavo eglutę, rasa ašarėlėmis gaivino. Bet medelis tuo visai nesidžiaugė.

Artinosi Kalėdos. Miške pradėjo kirsti jaunas eglutės – kai kurios buvo net jaunesnės ir mažesnės už mūsų eglutę, – bet ji vis negalėjo nurimti ir labai troško ištrūkti iš miško. Kirtėjai šikart nebegenėjo šakų, bet nukirstas egles su visomis šakomis krovė tiesiai į roges ir arkliais vežė iš miško.

– Kam jų dabar prireikė? – klausinėjo eglutė. – Juk jos ne didesnės už mane, o viena net gerokai mažesnė! Ir kodėl jie negeni joms šakų? Kur jas veža?

– Tik mes žinom, tik mes žinom! – čirškė žvirbliai. – Buvome žiemą mieste ir viską matėme pro

langus. Mes gerai žinom, kur jas veža! Joms teko tokia garbė, tiek laimės, jog sunku ir apsaityti! Pro langus matėme jas stovinčias šiltuose kambariuose, pačiame centre, papuoštas gražių gražiausiais aukso obuoliais, saldainiukais, žaislais ir šimtais žvakučių.

– O paskui? – paklausė eglutė, visomis savo šakelėmis drebėdama iš pavydo. – O paskui? Ką joms darė paskui?

– Daugiau mes nebematėm... Bet tai, ką matėme, buvo puiku, gražu, oi, kaip nuostabu!

– Argi ir man tektų tokia laimė! – džiaugdama si galvojo eglutė. – Šitaip man dar labiau patiktų, nei kelionė jūra. Bet kaip sunku laukti! Kad tik greičiau ateitų tos Kalėdos! Juk dabar aš tokia pat didelė kaip tos pernai išvežtos eglutės!.. O, kada aš atsigulsiu į roges! Kada būsiu tokia laiminga: stovėsiu šiltame kambaryje, papuošta visokiomis grožybėmis!.. Bet kas bus paskui?.. Paskui bus dar geriau ir gražiau, nes kam tada mane puošytų? Žinoma, paskui bus dar geriau... Bet kaip bus iš tikrųjų?.. O, kaip mane vargina laukimas, kaip nekantru laukti! Pati nebežinau, kas man darosi!..

– Džiaukis mumis! – jai sakė oras ir saulė. – Džiaukis, kol esi jauna, džiaukis augdama laisva!

Bet eglutė nemokėjo džiaugtis. Ji vis augo ir augo. Vasarą ir žiemą stovėjo pasipuošusi tamsiai žaliais

drabužiais. Žmonės ją matydami kalbėjo: „Oi, kokia graži eglutė!“ O atėjus Kalėdoms, nukirto ją pirmą. Kirvis įsmigo giliai, į pačią šerdį, ir eglutė tik triokšt – sudejavo ir nuvirto ant žemės. Jai labai suskaudo, jautėsi labai silpna ir nebegalėjo galvoti apie kokią nors laimę. Sunku jai buvo palikti gimtąjį mišką, vietą, kurioje augo. Ji gerai žinojo, jog daugiau niekada nebepamatys savo senų mylimų draugių, krūmelių ir aplink žaliuojančių žolynų, o gal ir paukštelių! Kelionė buvo labai varginanti.

Eglutė atsipeikėjo tik tada, kai ją kartu su daugybe kitų medelių atgabeno į kažkokį kiemą. Vienas žmogus, ją pastebėjęs, tarė:

– Štai puiki eglutė! Imkime ją!

Netrukus atėjo du pasipuošę tarnai ir nunešė eglutę į gražią didelę salę. Visos tos salės sienos buvo nukabinotos paveikslais, abipus didelės krosnies stovėjo gražios kiniškos vazos su liūtais ant dangčių. Čia buvo supamųjų krėslų, raštuotais šilkais apmuštų sofų, didelių stalų, knygų ir paveikslų, o žaislų – už visą tūkstantį dolerių, bent taip kalbėjo vaikai, kurių tie žaislai ir buvo. Eglutė įstatė į didelį smėlio pripiltą kubilą. Tik nemanykit, kad tai buvo paprastas kubilas – jis buvo aptrauktas žaliu audeklu ir pastatytas ant didelio margo kilimo. O, kaip dabar drebėjo ir džiaugėsi eglutė! Kas

bus toliau?.. Paskui tarnai ir mergaitės ėmė ją puošti. Šakeles apkabinėjo mažytėmis snaigėmis, iškarpytomis iš įvairių spalvų popieriaus, apkarstė visokiais saldumynais ir gardumynais. Auksuoti obuoliai ir riešutai nusviro nuo šakų – atrodė lyg būtų tame medyje ir užaugę. Tarp visų puošmenų ant šakelių prisagstė gal net daugiau nei šimtą raudonų, mėlynų ir baltų žvakučių. Lėlės, kurios atrodė visai kaip gyvos, – tokių gražių eglutė niekada nebuvo mačiusi, – pasipūtusios spoksojo tarp žalių šakelių. Pačioje eglutės viršūnėje pakabino aukso žvaigždę. Buvo nuostabu, tiesiog be galo gražu!

– Šį vakarą, – linksmi kalbėjo ją puošę žmonės, – šį vakarą eglutė bus neapsakomai graži!

„Oi, – galvojo eglutė, – kad tik greičiau ateitų tas vakaras! Kad tik greičiau sužibtų žvakutės! O kas bus paskui? Ar ateis miško medžiai, ar atskris žvirbliai pažiūrėti manęs pro langą? Gal aš taip papuošta žiemą vasarą stovėsiu?“

Taip, eglutė norėjo daug, gal ir per daug. Iš nekantrumo jai ėmė skaudėti žievę, o tas skausmas medžiams toks pat nemalonus kaip žmonėms galvos skausmas.

Pagaliau įžiebė žvakeles. Kaip gražiai jos žibėjo, kaip buvo puiku! Eglutė taip sudrebėjo, kad net viena šakelė prisilietė prie žvakutės liepsnelės ir užsidegė.

– Oi, oi! – sušuko mergaitės ir puolė gesinti ugnies.

Dabar eglutė nebedrįso nė krustelėti. Tai buvo baisi kančia! Ji labai bijojo, kad tik nenukristų koks jos papuošalas... Nuo viso to grožio vargšelei svaigo galva.

Tuo metu atsidarė durys, ir į salę subėgo būrys vaikų. Paskui juos pamažu suėjo ir vyresnieji. Vaikai sustojo prie eglutės ir nustebę nutilo, tačiau ši tylą truko vos minutėlę. Paskui kilo neapsakomas triukšmas: vaikai pradėjo šokinėti, lakstyti aplink eglutę ir vienas per kitą traukyti nuo šakų dovanėles.

„Ką jie čia daro? – galvojo eglutė. – Kas bus toliau?“

Tuo metu žvakutės ėmė svilinti eglutės šakeles. Žmonės ėmė vieną po kitos jas gesinti, vaikams leido nusirinkti nuo eglutės visus skanumynus ir papuošalus. Vyresniesiems leidus, vaikai tuojuo puolė darbuotis. Eglutės šakelės visos sutreškėjo, ir jei jos viršūnė nebūtų buvusi pritvirtinta aukso žvaigžde prie lubų, ją tikrai būtų parvertę ant grindų.

Vaikai, prisirinkę skanumynų ir papuošalų, tik šoko ir žaidė. Eglutę visai pamiršo. Viena sena auklė darsyk priėjo prie jos, bet tik pažiūrėti, ar tarp šakų neliko nenurinktos kriaušės ar vynuogės.

– Pasaką! Pasaką! – ėmė šaukti vaikai ir įsikibę į skvernus atsivedė prie eglutės tokį mažą, drūtą žmogų.

– Na, dabar čia kaip miške, – tarė šis ir atsisėdo po eglute, – ir šiai eglutei būtų ne pro šalį pasiklaudyti mūsų pasakos! Bet aš paseksiu tik vieną. Kurią norite: apie dvylika brolių, juodvarniais laksčiusių, ar apie gulbę, karaliene tapusią?

– Apie dvylika brolių! – šaukė vieni.

– Apie gulbę! – prašė kiti.

Kilo baisus klegesys. Tik viena eglutė stovėjo tylėdama ir galvojo: „Kodėl aš jiems nerūpiu, kodėl nepaklausia mano nuomonės?“ Ji, vargšėlė, nė nepagalvojo, kad jos darbas jau atliktas ir daugiau ji niekam nebereikalinga.

Žmogus pasekė pasaką apie gulbę, po ilgų vargų tapusią karaliaus žmona. Vaikai plojo delniukais ir šaukė:

– Dar! Pasek dar!

Jie labai norėjo išgirsti pasaką apie dvylika brolių, juodvarniais laksčiusių, bet tas drūtas vyras daugiau sekti nebenorėjo. Eglutė stovėjo ir tylėjo susimąsčiusi: miško paukšteliai jai niekada nesekė tokių gražių pasakų. „Kokių nuostabių dalykų yra šiame pasaulyje! – galvojo eglutė, klausydama šio rimto žmogaus pasakojimo, tikėdama, kad visa tai yra tikra tiesa. – O kas gali žinoti? Gal ir aš kada tapsiu karaliene!“ Ir eglutė vėl

džiaugėsi, tikėdamasi, kad kitą dieną ją vėl puoš, nukabinės žvakelėmis ir žaislais, blizgučiais ir vaisiais.

„Rytoj jau nebedrebėsiu! – galvojo eglutė. – Rytoj tik savo grožiu grožėsiuosi, rytoj vėl išgirsiu pasaką apie gulbę, o gal ir apie tuos brolius, juodvarniais ląksčius.“

Eglutė visą naktį išstovėjo tylėdama ir svajodama.

Rytą į kambarį atėjo tarnas ir tarnaitė.

„Tuoj vėl ims mane puošti!“ – pagalvojo eglutė.

Bet jie išvilko eglutę iš salės, užnešė laiptais į palėpę ir atrėmė į tamsų kampą, kur nepatenka joks šviesos spindulėlis. „Kas dabar bus? – lyg bandė klausti eglutė. – Ką aš veiksiu? Ką išgirsiu?“ Ir, prisiglaudusi prie sienos, ėmė galvoti ir svajoti... Laiko galvoti ji turėjo pakankamai – viena po kitos slinko dienos ir naktys, bet niekas jos neaplinkė. Pagaliau kažkas užlipo į pastogę, bet ne eglutės pažiūrėti, bet kampe pastatyti kelias didelės dėžės. Ten sukrautos dėžės visai užstojo eglutę – visi ją jau seniai pamiršo.

„Dabar žiema, – galvojo eglutė, – žemė sušalusi ir apsnigta, todėl žmonės ir negali manęs pasodinti, matyt, iki pavasario čia mane laikys. Kokie išmintingi ir geri tie žmonės! Būtų nesunku čia laukti pavasario, jei tik nebūtų taip baisiai tamsu ir nejauku!.. Ir kiškučių

Skaitykite likusius
64 iš **80** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Pasakos, kvepiančios žiema, eglių
sakais ir stebuklo laukimu.

Čia mažytė eglutė svajoja apie didžią laimę,
mergaitė su degtukais randa šviesą ten, kur visi
kiti mato tamsą, o šėivamedžio močiutė primena,
kad atmintis – gražiausia dovana.
Šios šiltos, jautrios ir spindinčios istorijos kviečia
sustoti, įsiklausyti ir pajusti Kalėdų tylą, kurioje
gimsta stebuklai.

Hansas Kristianas Andersen (1805–1875) – danų
rašytojas, sukūręs daugybę pasauline klasika tapusių
pasakų, tokių kaip „Bjaurusis ančiukas“, „Mažoji undinė“,
„Coliukė“. Jo kūryboje tikrovė persipina su fantazija, o
paprasti žmonės ir daiktai įgyja stebuklo galią bei
amžiną žmogiškumo šviesą.

„Stebukų biblioteka“ – pasakojimai, kuriuose gimsta šviesa.

ANNO 2004

Kiekviena nupirkta
knyga = pasodintas medis

www.obuolys.lt

Slaptas klubas

ISBN 978-609-484-883-4

Grožinė literatūra > Pasaka

Ilustracijos: © Shutterstock

SKAITANTIS ŽMOGUS YRA GRAŽUS